

Важливо зазначити, що вплив стресу на мовлення може бути індивідуальним. Деякі люди можуть відчувати лише декілька з перерахованих вище симптомів, у той час як інші можуть мати більш виражені порушення.

Єфіменко Ігор Миколайович,

старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем криміналістичного забезпечення та судової експертології навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ

БЕЗПІЛОТНИЙ ЛІТАЛЬНИЙ АПАРАТ ЯК ОПЕРАТИВНО-ТЕХНІЧНИЙ ЗАСІБ

Безпілотні літальні комплекси можуть відігравати ключову роль серед сучасних роботизованих комплексів у сфері ОРД. Це пояснюється розширеним функціоналом БпЛА, який дозволяє оперативним підрозділам ефективно виконувати таємні, пошукові та контррозвідувальні заходи, спрямовані на збір інформації, важливої для запобігання, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень. Технічні можливості безпілотних літальних систем, обладнаних додатковими спеціальними оптичними пристроями, не лише знижують ризики їх виявлення, але й забезпечують здатність виявляти, оглядати, досліджувати, контролювати, фіксувати і моніторити різноманітні об'єкти, ділянки, місцевість та навколишнє середовище.

У цьому контексті, БпЛА є ефективним технічним засобом для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності, спрямованих на отримання інформації, яка має оперативне значення, шляхом виявлення та документування слідів кримінальних правопорушень, здійснення аудіо- та відеоконтролю осіб або місць, проведення спостережень за особами, речами чи майном, контрольованого документування фактів протиправної діяльності, збору інформації про незаконні дії осіб, щодо яких проводиться перевірка, та проведення інспекцій недоступних місць чи інших об'єктів, які мають оперативний інтерес.

Сучасний розвиток технічних інновацій дозволяє впроваджувати в безпілотні літальні комплекси спеціалізовану цифрову апаратуру, яка здатна автоматично розпізнавати підозрюваних або осіб, які знаходяться у розшуку, створювати їх тривимірні моделі та повідомляти оператора про ідентифікацію осіб за

ознаками зовнішності. Ця інформація може зберігатися у відповідних інформаційних ресурсах. Застосування таких комплексів особливо ефективне для оперативних та аналітичних підрозділів під час публічних заходів, спортивних змагань, акцій протестів, масових безпорядків та інших місць скупчення людей де стаціонарні системи спостереження технічно установити неможливо.

Ефективність використання безпілотних систем оперативними підрозділами, може бути демонстроване під час проведення пошукових операцій в умовах густо насадженої місцевості, лісів, гірських районів та інших важкодоступних чи небезпечних місць. Пріоритетним напрямком використання можливостей безпілотних літальних комплексів є виявлення незаконного видобутку корисних копалин, незаконної порубки лісів, браконьєрської діяльності, незаконних посівів наркотичних рослин, підпільних нарколабораторій, а також незаконного виробництва акцизної продукції, її контрабанда, незаконного будівництва та перетину державного кордону.

Технічні можливості БпЛА надають можливість оперативним підрозділам здійснювати заходи щодо попередження вчинення кримінальних правопорушень шляхом повітряного патрулювання об'єктів магістрального трубопроводу та залізничного транспорту. Особливості цього моніторингу полягають у можливості одночасно застосувати режим реального часу для аналогової відеозйомки та багатоканальної цифрової зйомки з одночасним спостереженням в декількох спектральних діапазонах (видимому, інфрачервоному, радіолокаційному, тепловізійному тощо). Це дозволяє відслідковувати підозрюваних не лише в нічний час, а й під час поганої видимості, наприклад туману, чи навіть в закритих приміщеннях.

Актуальним напрямком використання БпЛА в оперативних цілях є їх потенціал для виявлення постійних і тимчасових локацій противника, блокпостів, складів для зберігання зброї, боєприпасів та військової техніки, розвідувальних чи диверсійних груп, неспрацьованих боєприпасів. Важливим аспектом є також встановлення та моніторинг абонентських пристроїв, їх перехоплення та геолокація.

На сьогоднішній день безпілотні літальні комплекси широко використовуються для патрулювання жилих районів та лінії державного кордону. Однак, незважаючи на позитивні тенденції щодо впровадження безпілотної авіації у діяльність оперативних підрозділів, все ще має ряд проблем. До них ми відносимо недостаню нормативно-правову базу, відсутність баз для підготовки спеціалістів -операторів, недостатньою оснащеність, відсутність централізованої системи

управління та належного нормативно-правового регулювання з питань щодо залучення спеціалістів-операторів для використання БПЛА до проведення оперативно-розшукових заходів, відтік кваліфікованих кадрів.

Очевидно, що інтеграція безпілотних літальних комплексів в діяльність оперативних підрозділів, незважаючи на їх переваги, потребує значних фінансових витрат не лише на придбання самого обладнання, але й на його технічне обслуговування та підготовку кваліфікованих спеціалістів-операторів. Ця ситуація створює умови, при яких на даний момент практично неможливо забезпечити оперативні підрозділи безпілотниками на належному рівні. Виходячи з цього, можливо зробити висновок, що для належного технічного забезпечення оперативних підрозділів сучасними безпілотними літальними комплексами, у даних реаліях, вони мають бути зосереджені у підпорядкуванні спеціально створеного єдиного підрозділу, який мав би правову основу, за наявності відповідної мети, завдань, району та місця залучатися до виконання оперативно-розшукових завдань.

При цьому, важливо визначити правові межі застосування оперативними підрозділами дронів, що мають бути приведені у відповідність до конституційних норм, які визначають права і свободи людини та громадянина. Мова йде про те, що якщо використання БПЛА зачіпає інформацію з обмеженим доступом, то отримання чи обробка цієї інформації можлива лише за відповідним рішенням суду, і у випадках чітко визначених законом. У іншому випадку отримання такої інформації буде вважатися незаконним та підпадати під юридичну відповідальність визначену законом.

Залужна Олена Василівна,
старший судовий експерт
Дніпропетровського науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС
України, старший судовий експерт

ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ – ОСНОВА БУДЬ-ЯКОГО СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

Під час проведення досудового слідства у кримінальному провадженні важливе значення має збирання доказової бази. Відомо, що доказами являються фактичні дані, отримані у передбаченому кримінальним процесуальним законодавством порядку, на підставі яких, слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для